

И за куповину српског, као и словеначког *Телекома*, у игри су више-мање исти „играчи“, па је стога за Србију драгоцену вест да је Словенија 16. јуна ове године одлучила да њен пандан *Телекома Србије* остане у државном власништву. Тако је окончана вишегодишња продаја *Телекома Словеније* који је и што се тиче цене, а нарочито услова продаје требало да буде „репер“ и за продају *Телекома Србије*. У трци за куповину *Телекома Словеније* на крају је остао само један купац: британски фонд *Синвен* (Sinven) са седиштем у пореској оазису Геризи (Guernsey) понудивши свега 860 милиона евра. Све је „пукло“ у тренутку када је „купац“, за кога су новинари утврдили да је пуки посредник и продужена рука *Дојче телекома* – покушао да наметне додатне услове и тиме срочније ионако ниску цену.

ПРОДАЈА И ПРИТИСЦИ

О продаји је у име државе до ситних ноћних сати протеклог викенда већао Словеначки државни холдинг (СДХ) чији су надзорници на крају штуро саопштили да су додатни услови „превелики ризик који би могао да неосновано доведе до (новог) снижавања цене“. Већању иза затворених врата нису претходиле само бурне несугласице, чак раскол унутар партија владајуће коалиције на чијем челу је премијер Миро Церар, него и ништа мање бурне демонстрације које је улицама Љубљане повела опозиција, предвођена посланицима из редова *Удружене левице*. Уз левицу, продају државног *Телекома* оспориле су и Социјалдемократска странка као и странка пензионера, обе коалициони партнери у Цераровој влади. Тако снажно противљење је резултат и истраживања јавног мњења која су показала да се чак три четвртине бирача не слаже с продајом *Телекома* поштопото, те да је јавност уверена да би таква продаја користила свима, само садашњем власнику – никако.

Словеначка лекција за српски Телеком

Како је Словенија одлучила да не прода свој Телеком, и тиме уштедела десетине и стотине милиона евра

За „Печат“ из Љубљане **СВЕТЛАНА ВАСОВИЋ-МЕКИНА**

Печат, 19.6.2015. бр.38

Да су у питању мутна посла, открило је и ангажовање домаће војне обавештајне службе која је добила задатак да процени ризик продаје словеначког *Телекома* немачком купцу, после чега је *Дојче телеком* формално повукао своју понуду; на сцену тада ступа до тада непознати британски фонд. Повлачење *Дојче телекома* је изазвало суноврат цене акција словеначког *Телекома*, после чега је процурило да се ради о комплоту, јер су британски фонд *Синвен* и *Дојче телеком* повезани, те да све чине како би немачка корпорација што јефтиније купила словеначко предузеће. Да све буде горе по

Церарову владу, испоставило се и да информација о *Синвеновој* повезаности са немачким купцем није била непозната словеначком премијеру који се све до последњег тренутка упињао да испуни очекивања Берлина, с обзиром на то да је Немачка тражила да за спасавање посрнутих словеначких банака Словенија заузврат приватизује најмање 15 словеначких предузећа, међу којима су последњи остаци некадашњих парадних коња словеначке економије. Словенија је немачкој држави, игноришући протесте стручњака и огорчене јавности, недавно већ продала своју главну ваздушну луку –

Аеродром Љубљана. Продаја *Телекома* је ишла истим путем, а кад је запела, председник словеначке владе Миро Церар је само дан уочи усвајања судбоносне одлуке искорачио из сенке, јавно позвавши државне надзорнике да „продају закључе – уговором“. Са *Синвеном*, јасно.

Неочекивани (и недозвољени) притисак из самог врха политике није уродио плодом. Надзорници нису потврдили продају, али не само зато што им је тако савест налагала већ и зато што и личном имовином одговарају за своје одлуке. Све то се дешавало у тренутку када су новинари открили да

постоји документ према којем словеначки *Телеком* вреди дупло више од суме коју нуди *Синвен*. Медији су тако, тик уочи очекиване продаје, ободанили поверљиву анализу реномиране стране агенције за процену вредности предузећа, према којој је права вредност акције *Телекома* заправо 190,90 евра а права вредност предузећа 1,671 милијарду евра, дакле два пута виша од оне по којој је Церар желео да прода домаћи *Телеком*.

ДРЖАВНИ ПИНГПОНГ Таква штетна продаја је кажњива радња за коју је запрећена и затворска казна, па је СДХ одлуку о судбини *Телекома*, попут врућег кромпира, вратио словеначкој влади, која (услед унутрашњих трвења) није хтела да сама аминује продају, те је посао (и одговорност) поново вратила државном холдингу. СДХ се из небраног грожђа извукао тако што је пробао и да се ценка са *Синвеном*, па је подухват више личио на црноберзијанско надмудривање него на уговарање посла о продаји најпрофитабилније гране привреде. Потом је уследио крах склапања посла, уз жестоке обрачуне противника и заговорника приватизације.

Заговорници приватизације су махом партије деснице, које су и иначе под политичким кишобраном немачке канцеларке Ангеле Меркел. Укратко, аргументи „за“ продају били су да државни *Телеком* мора подхитно да добије страног газду како више не би био „банкомат“ за политичке партије леве провенијенције и предузетнике који „годинама исцрпљују предузеће“. Тврдили су да једино власник-странац (тј. Немац) може да уведе ред у предузеће, а као пример је послужио словачки *Телеком* који има 1 000 запослених мање него словеначки, због чега је профитабилнији. Противници приватизације алармирали су јавност да Церар хоће да прода *Телеком* безмало за цабе, па су и путем друштвених мрежа позивали народ да спречи такво арчење државне имовине. Речено –

учињено. Дан уочи доношења судбоносне одлуке се у центру Љубљане, испред здања парламента, а онда и седишта *Телекома*, окупило неколико хиљада људи који су демонстрирали против приватизације. Кивни и одлучни, уверени да немају више шта да изгубе, носили су транспаренте на којима је испод фотографија премијера Мира Церара и министра финансија Душана Мрамора писало „Готов си!“ и „Шапе к себи!“

КОКА ЗЛАТА ВРЕДНА Гнев јавности је додатно распалило сазнање да је Цераров кабинет све време знао за спорно „савезништво“ *Синвена* и *Дојче шелекома*, што је недавно признао и државни секретар у Министарству привреде Метод Драгоња. Влада је податке да је *Синвен* тројански коњ *Дојче шелекома* добила

Рачуница је показала да би Словенија, уколико би продала свој Телеком једином понуђачу Синвену, фирми повезаној са Дојче шелекомом, изгубила од 850 до 1,1 милијарде евра

захваљујући не баш законитом истраживању домаћих војних обавештајаца, због чега је недавно одлетео министар одбране. Министар одбране се у парламенту бранио да није учинио ништа нечасно већ се бринуо за националне интересе, при чему је указао на нужду да домаће комуникације остану аутономне и заштићене пред (неконтролисаним) вршљањем страних (обавештајних) служби. Операција продаје *Телекома* није, међутим, пропала само због страха да би била угрожена приватности недодирљивост домаћих комуникација уколико би оне пале у руке туђина, већ због ниске откупне цене. Нарочито откако је прошле седмице у јавност доспео пословни план *Телекома Словеније*, према којем ће приходи компаније све до 2019. године расти по стопи од 3,6 одсто, а потом по стопи од 4,1 одсто, што потврђује да се ради о изузетно уносној фирми.

Пословне пројекције предвиђају раст прихода од 8,3 одсто годишње, па словеначком *Телекому* после плаћања пореза и дажбина сваке године остане од 100 до 157 милиона евра слободних финансија (*Free Cash Flow*). Рачуница је показала и да би Словенија, уколико би продала свој *Телеком Синвену*, изгубила од 850 до 1,1 милијарде евра! А да *Синвену* није ни на крају памети улагање у модернизацију словеначког *Телекома* (што је Церарова влада навела као плус за одлуку о продаји) већ чист профит, доказале су продаје француског каблов-

ског оператора *Нумерикабл* и данског телекомуникационог предузећа *Зиџи*. *Синвен* је захваљујући послу у Француској зарадио 4,35 пута више него што је претходно платио за куповину кабловског оператора, а у Данској је препродајом *Зиџа* касирао 2,8 пута више него што је за њега платио.

На крају се, упркос одлучности премијера Церара да прода *Телеком*, посао изјаловио, што уопште није лоше по Словенију јер државна каса још увек може да рачуна на неколико десетина милиона евра прихода од дивиденди и власништва највећег словеначког телекомуникационог оператора. Остаци, наравно, могућност да *Телеком* и прода, али не упола цене неком фонду са адресом у пореској оазису који би отпустио добар део радника и уз мастан профит даље препродао један од „последњих драгуља словеначког накита“. Извесно је да немачка канцеларка неће бити сретна због неочекиваног развоја догађаја с обзиром на то да је Немачка пре неколико година одршила кесу ради санације пропалих словеначких банака, што је условила обавезом службе Љубљане да спроведе продају последњих драгуља словеначке привреде. Отуда премијер Церар у Бриселу и Берлину неће пожњети похвале, али ће моћи да се правда да су надзорници, ето, независни (баш као што и треба да буду) што би канцеларка Меркел требало да разуме. А то је најважније наравоученије словеначког примера продаје *Телекома* и за Србију. Уместо безрезервног заклињања у мантру „приватизације“, несумњиво би и српска влада учинила праву ствар ако би следила словеначки рецепт наизглед неуспешне продаје, а суштински успешне „не-продаје“ државног *Телекома*.

А да је словеначка влада озбиљно схватила поруке са прошлонедељних демонстрација, показује и чињеница да је 16. јуна обзнанила да одустаје и од продаје *Триглав осигурања*...